

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SAJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMINIUS

2003 m. lapkričio 13 d. Nr. 46 (575)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Dar nesakyk, kad pavargai...

Simboliškai nuskambėjo šie buvusio tremtinio poeto Vytauto Cinausko žodžiai, ištarti LPKTS Jonavos sk. pirmininkės Veronikos Gabužienės. Jie tarsi specialiai buvo parašyti tądien į Kultūros centro salę susirinkusiems. Suėjo daug žmonių, nes ir proga buvo ypatinga – buvusių politinių kalinių ir tremtinių choras "Viltis" paminėjo savo veiklos 15 metų sukaktį.

Mirtimis ir prisiminimais paženklinoti, praėję pažeminimą ir vargą, kančias ir netektis, bet nepraradę lietuviškų tradicijų - jie išliko. Daina lydėjo juos tremties keliais, skambėjo grįžtančių lūpose ir vėl skamba gimtinėje. Ji jungė, vienijo išblaškytus tautiečius, kad nors dainoje atgytų tėvynės vaizdai, pajustų vėjo dvelkimą iš tėviškės laukų.

(keliamo į 5 psl.)

Skamba choro daina

Vakarų demokratija seka Lietuvos apsisvalymo pastangas

Nieko panašaus aukščiausioje valstybės valdymo institucijoje - prezidentūroje per visus 13 atkurtos valstybės gyvavimo metų nėra buvę. Politologai kuria įvairias šio unikalios reiškinio versijas. Patikimiausia, atrodo, bus ši - Lietuvos valstybingumo neigėjams nepavykus sustabdyti ir pakeisti orientacijos į Vakarų, intensyviai siekiama mūsų valstybę paversti "bananų respublika" su išsvetur veikiamu prezidentu. Provokatorių pasiekimai šioje srityje bauginamai dideli. Kol Prokuratūra ir Seimo sukurtoji komisija narplioja "paksogeto" tinklą ir jo atsižadimo aplinkybes, verta paminėti kelias detales.

Prezidento rinkimų kampanijoje svarbiausią vaidmenį suvaidino ne euras, ne doleris, ne frankas, o paprastas ir gerai pažįstamas rusiškas rublis. Jis buvo juokingai monetas imperijos masteliu matuojant, vos dalelytė vidutinės gubernijos biudžeto, bet Lietuvai - išskirtinis ir pakankamai lemtingas. Nereikia būti naiviems - "firmų" iškabos negali paslėpti esmės - rublis buvo ne tik rusiškas, bet ir imperinis.

Neverta spėlioti, kokį vaidmenį parenkant prezidento komandą suvaidino ponia Lolišvili, nes, šiaip ar taip, tuo turėtų domėtis tiek VSD, tiek ir Seimo sukurtoji komisija. Tikriausiai nė vienas iš atkurtos Lietuvos valstybės vadovų, išskyrus dabartinį, nesinaudojo aiškiaregių paslaugomis. Gal todėl tokių spalvingų skandalų iki šiol prezidentūroje nebuvo.

Stebėtinai įdomi sampyna nacistinės simbolikos ir kagiebinio žargono rinkimų kampanijoje ir politinėje veikloje po to. Peršasi mintis, kad Stalino ir Hitlerio suplanuoto Antrojo pasaulinio karo pradžios ir Rytų Europos pasidalijimo dvasia nepamiršta, nors modifikuojama jau tik vieno iš buvusių suokalbininkų. Vakarai labai jautrūs nacių palikimui, bolševizmo nusikaltimai dar vis patogiai nutylimi. Lietuvos istorijoje tiek nacių, tiek sovietų režimai paliko dar vis skaudžiai tebesopančius randus.

Prezidentūroje vartojama GULAG'o kalba su sodriais rusiškais keiksmais, ką labai vaizdingai patvirtina gausūs pareigūnų pokalbių įrašai.

(keliamo į 2 psl.)

Vytautas LANDSBERGIS

Ką pasitinkam?

Pastarųjų įvykių akivaizdoje derėtų pasakyti, gal net uždainuoti: "Pasitinkam didį spalį". Ta proga "Žinių radijas" paskyrė laiko ilgam lapkričio 7 d. pokalbiui: ar jau dabar ir kaip vėl įteisinti Komunistų partiją. Ji šiuo metu vadinasi socialistų partija, bet reikia, kad vėl suskambėtų anas vardas - skaisčiai kruvinai raudonas partijos vardas, gal ženklas vėl telktis kovai dėl valdžios. Tad kas vis dėlto dedasi Lietuvoje, pasitinkančioje "didį spalį" tokiais judesiais? Vieni mato ir kalba apie valstybės išdavystę. Kiti tampo M.Laurinkų - daro iš jo bemaž kaltininką. Iš tikrųjų kam tyrei tokius blogus dalykus? Kam surašei tą pažymą? Kodėl jos neatidavė R.Ačiui, bet A.Paulauskui? Ar ne geriau tie įrašai būtų netyčia išsimagnetinę? Galų gale, kodėl neišvažiavai į šiltus kraštus, medžiagą ir pažymą palikęs naujo vadovo, jauno ir neapsiplunksnavusio valstybės reikaluose, užtat kariškai paklusnaus, žinion? Tas būtų nuėjęs pas savo karinį viršininką - ką daryti. Šis būtų paklausęs savo politinio viršininko ir įsi-

dėjęs į seifą. Tai kodėl, Mečy, tu toks neprotingas?

Aš prisimenu 1991 m. sausį ir paskui rugpjūtį iškilusias Lietuvai baisias pavergimo iš naujo grėsmes. Ir prisimenu Mečį Laurinkų, kalbantį Aukščiausiosios Tarybos posėdyje: nepriklausomybę reikia ginti kiekvienam ir kas kuo turi, nors ir su lazda.

Mirties akivaizdoje ne kiekvienas taip kalbėjo.

Aš matau dabar ir blogesnę Lietuvos išdavystę negu apipainiotas ir valdomas prezidentas.

Taip atsitiktų, jeigu įtakingiausia šiandien pagal Seimo balsų skaičių Socialdemokratų partija ir jos vadovas A.M.Brazauskas nesuvoktų, į kokį purvyną pasaulio akivaizdoje įstumta mūsų šalis ir kaip ištepliotas jos veidas.

Kas nors galėtų paklausti, o kodėl "įstumta". Ar ne pati įlipo? Arba: o kas čia tokio? Juk ir mėšlo krūvoj sėdinti galima toliau gyventi.

Taip, tik su tokia pastaba, kad jeigu kam priimtina sėdėti mėšlo krūvoj ir nesistengti išlipti, tai kažin ar toks žmogus ir tokia šalis gyvena garbingai.

(keliamo į 3 psl.)

Aktualijos

■ Dėl prezidentūroje kilusio skandalo dosniausias prezidento rėmėjas, sraigtasparnių remonto bendrovės "Avia Baltika" vadovas Jurijus Borisovas užsipuolė prezidento patarėją Dalią Kutraitę-Giedraitienę.

■ Prokuratūros atstovai neleido parlamentinei tyrimo komisijai pavišinti dalį su prezidentūros skandalu susijusios informacijos, nes tai esą gali pakenkti išteisminiam tyrimui. Tačiau antradienį uždarame posėdyje susirinkusi Laikinoji parlamentinė tyrimo komisija dėl galimų grėsmių nacionaliniam saugumui sprendė, ar galima pavišinti su prezidentūros skandalu susijusią Generalinės prokuratūros ir Valstybės saugumo departamento (VSD) pateiktą medžiagą.

■ Seimo opozicinė Liberalų ir centro frakcija nepritaria siūlymams sunaikinti Valstybės saugumo departamento atliktus telefoninių pokalbių įrašus, kurie, šios frakcijos nuomone, gali padėti Seimo laikinosios komisijos tyrimui ir visuomenei sužinoti visą tiesą, susijusią su šiuo metu vykstančiu skandalu.

■ Lapkričio 12-14 dienomis Lietuvos Seimo delegacija lankysis Berlyne, kur susitiks su įtakingais Vokietijos politikais.

■ Abejojančius, ar pensijų kaupimo sutartį būtina pasirašyti dar šiais metais, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ragina palaukti, kol bus matyti investicijų valdymo rezultatai.

■ Tėvynės sąjungos VII suvažiavime buvo priimti nutarimai dėl Dešiniųjų sąjungos prijungimo, pasirašyta bendradarbiavimo su Lietuvos jaunųjų konservatorių organizacija sutartis.

■ Seimo vadovams ir Žmogaus teisių komiteto pirmininkui atsiųstame laiške Izraelio Kneseto pirmininkas Reuvenas Rivlinas teigia negalėjęs per vizitą Lietuvoje "nuosaikiai" kalbėti apie žydų žudynes ir stebisi Lietuvoje kilusiu pasipiktinimu jo pasisakymais.

■ Kariniai veiksmai Irake nusinešė daugiau kaip 20 tūkst. irakiečių gyvybių. Tai sakoma antradienį Londone paskelbtame humanitarinės organizacijos IPPNW vertinime. Žuvusiųjų skaičius po karo pabaigos toliau nepaliaujamai didėja, o gyventojų sveikata blogėja.

Vakarų demokratija seka Lietuvos apsivalymo pastangas

(atkelta iš 1 psl.)

Jie suteikia specifinį prezidentūros patarėjų bendravimo emocinį foną ir liudija esant ne tik sovietmečio nostalgijos dvokelį, bet kur kas daugiau. Tas "daugiau" iš tikrųjų rūpi ne tik VSD pareigūnams, ne tik Seimo sudarytai komisijai, bet ir kiekvienam Respublikos piliečiui.

Slapta informacija, patekusi į prezidentūrą, tuojau pat tampa žinoma iš verslininkams, ir kontrabandininkams, ir kitokio plauko nusikaltėliams. Nori nenori peršasi klausimas, kodėl prezidentūros darbuotojų, pavyzdžiui, patarėjų, lojalumas Lietuvos Respublikai nėra tikrinamas privaloma tvarka kaip ir visų kitų valstybės tarnautojų, dirbančių su slapta informacija. O jei tikrinamas, tai kodėl neaiškios reputacijos darbuotojai globojami? Tikriausiai Seimas susivoks, kad esama teisinė spraga turi būti nedelsiant užtaisyta, kad prezidentui nėra ir negali būti jokios išimties, kai jis renkasi komandą iš pakištų ar atsitiktinių asmenų, o turėtų rinktis tik iš lojalių Respublikai ir nesusijusių su nusikaltėlių pasauliu piliečių.

Buvo gaudžiai linksma sužinotus, kaip prezidento aplinkos darbuotojai "stiprina" prezidento autoritetą vykdydami užduotį televizijos laidos metu suspaudyti po du-tris šimtus

"taip" šalies vadovo naudai. Šis pirmokėliškai pigus, tačiau unikalus faktas turėtų patekti į demagogijos rekordų sąvadą, nors kur kas svarbesnis kitas dalykas. Piliečiai galėjo įsitikinti, kokia moralinė atmosfera tvyro šioje aukščiausios valstybinės valdžios institucijoje. Ir nereikėtų naiviai manyti, kad trobos šeimininkas nežino, kas ir kuo aslą teršia.

Seimo narys A.Kubilius įvertino šią skandalingą istoriją kaip prezidento krizę, tapusią valstybės krize. "Politiką pakeitė cinizmas. Tikroji paksizmo prasmė – cinizmas. Cinizmas yra sąmokslas prieš Lietuvą. (...) Cinizmo autoritetas – nulis", – teigia politikas.

Lietuvos Respublikos Konstitucija atskyrė aukščiausią valstybės valdžią. Nei Seimas, nei prezidentas, nei Vyriausybė neturi viršenybės. Jos priverstos bendradarbiauti. Tai leidžia tikėtis, kad valstybės interesai nebus ignoruojami, nebus išduoti. Neverta spėlioti, kokių tragiškų pasekmių būtų galima laukti, jei turėtume Lukašenkos tipo valstybės vadovą.

Turėjome progą įsitikinti Valstybės saugumo departamento darbo veiksmingumu. VSD vadovas pasielgė taip, kaip ir privalu atsakingam valstybės pareigūnui ir šalies piliečiui. Kažin ar prezidento aplinkos ne-

gerovės, keliančios pavojų valstybės saugumui, būtų išryškintos, jei VSD vadovas būtų kišeninis?

Seimo pasiryžimas išnagrinėti "Paksogeito" istoriją viešai, nieko nuo visuomenės neslepiančios yra visapusiškai remtinas. Kitaip ir būti neturėtų. Sulauksime pompastiškų piktos ir ašaringos demagogijos, parašų rinkimo bei demonstratyvių pseudo-pilietiškumo pliūpsnių. Jau išgirdome ir pamatėme seką nenuginčijamų faktų, nedarantių garbės nei aukštiems valstybės pareigūnams, nei valstybei. Atvirkščiai, prezidento aplinkos ryšiai su nusikalstamu pasauliu, su "artimojo užsienio" specialiosiomis tarnybomis jau yra didelė grėsmė valstybės saugumui. Uždavinyš aiškus kaip diena – neleisti grėsmėms pavirsti pavojumi Lietuvai, jos Nepriklausomybei.

Viešumas yra veiksmingas ginklas prieš cinizmą ir demagogiją. Tačiau ypač svarbu suteikti demokratijos pasauliui galimybę sekti Lietuvos apsivalymo pastangas.

Lietuvos dar gležna demokratija laiko egzaminą. Ne pirmą ir ne paskutinį. Ir ne tik demokratija! Egzaminuojamas Seimas, Vyriausybė, Lietuvos Temidė ir mes – nepriklausomos, pusę amžiaus vargintos, bet neparklupdytos šalies piliečiai.

Edmundas SIMANAITIS

LPKTS valdybos posėdis

Valdybos posėdis įvyko lapkričio 9 d. Darbo ataskaitą padarė valdybos pirmininko pavaduotoja J.Marcinkevičienė: "Per ataskaitinį laikotarpį surengtas pasitarimas su savivaldybių tarybų nariais, kuriame iš LPKTS dalyvavo ir valdybos nariai, apskričių koordinatoriai bei Jaunesniosios kartos, Politikos ir Programos komitetai." Ji informavo, kad spalio 30 d. Vilniuje įvyko LPKTS ir TS darbo grupių posėdis, kuriame aptarta Jungimosi sutartis ir susitarimas "Dėl LPKTS narių atstovavimo Jungtinėje politinėje organizacijoje ir jos skyrių valdymo institucijose".

Pranešimą politiniais ir organizaciniais klausimais padarė LPKTS pirmininkas Seimo narys dr. Povilas Jakučionis. Jis pradėjo nuo pamąstymų apie "Paksogeitą". "Prezidentui R.Paksui yra visos prielaidos atsistatydinti – tokioje situacijoje atsistatydino Amerikos prezidentas R.Niksonas. Bet R.Paksas to padaryti nenorė. Manoma, kad jis atleis vieną du patarėjus ir tuo gal viskas baigsis", – sakė P.Jakučionis.

Pasak P.Jakučionio, aiškėja, kad kitus rinkimus į LR Seimą gali laimėti 3 partijos: J.Borisovo, I.Paleičiko ir V.Uspaskicho. Žiniasklaida dirba už pinigus, tad rinkimų rezultatai gali būti liūdni. Todėl visi dešinieji turi jungtis ir veikti labai

vieningai, kad atsvertų tą trijulę su rusiškuoju kapitalu.

Taip pat jis kalbėjo apie LPKTS organizacinius reikalus: jungiantis su TS ir perduodant LPKTS turtą Laisvės kovotojų frakcijai reikia iki metų pabaigos inventorizuoti savo turtą (nekilnojamąjį, trumpalaikį ir sąskaitas bankuose), taip pat paruošti skyrių narių vardinius sąrašus (pagal abėcėlę).

LPKTS ir TS jau pasirašė 4 susitarimus (spausdinti "Tremtiniyje"). Šiuo metu valdybai ir skyriams teikiama dar du: LPKTS ir TS jungimosi sutartis ir susitarimas "Dėl LPKTS narių atstovavimo Jungtinėje politinėje organizacijoje ir jos skyrių valdymo institucijose".

Tarybos pirmininkas R.Paplauskas pažymėjo: "Siunčiame šiuos dokumentus skyriams ir skiriame 2 savaites juos aptarti. Tada priimsime galutinę redakciją ir teiksime tarybai tvirtinti. Dar derybų grupė turės paruošti dokumentus dėl LPKTS kvotų bendrame sąraše dalyvaujant rinkimuose į LR Seimą, LPKTS frakcijos statutą ir naujus įstatus."

Skyrių tarybos turi pateikti sutarčių svarstymo protokolus valdybai. Pasiūlymus apibendrins derybų grupė.

R.Paplauskas informavo valdybą, kurie tarybos pirmininko pavaduotojai bus teikiami tvirtinti tarybai: Vy-

tautas Raibikis – Marijampolės apsk. koordinatorius ir Marijampolės sk. pirmininkas, Edvardas Strončikas – Jurbarko sk. tarybos narys, LPKTS tarybos ir valdybos narys.

Posėdyje patvirtinti komitetų pirmininkai: Pasiaprašimo istorijos – B.Juknevičius, Ryšių su kitomis organizacijomis – V.Briedienė, sekretoriato – O.Tamošaitienė.

Valdybos pirmininkas A.Lukša pristatė aptarti LPKTS finansinės veiklos sąmatos vykdymą už pirmąjį pusmetį.

Sąjungos pirmininkas P.Jakučionis informavo apie spalio 31 d. Rygoje įvykusį Baltijos valstybių laisvės kovotojų organizacijų susitikimą, kuriame dalyvavo P.Jakučionis, J.Čeponis, E.Simanaitis. Šio susitikimo tikslas: sudaryti Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės kovotojų organizacijų bendrą tarybą ir ginti užsienyje laisvės kovotojus nuo nepagrįstų kaltinimų su naciais dalyvavus žydų holokauste.

Tarybos narė dr. V.Briedienė informavo apie spalio 24-25 d. austrų ir vokiečių suorganizuotą kongresą Rygoje tema "Pasiaprašimas sovietų viešpatavimui".

Lapkričio 15 d. numatyta tarybos konferencija atidedama. Jos data bus paskelbta "Tremtiniyje" vėliau.

"Tremtinio" inf.

Dievo palaimos,
ištvėrmės ir
stiprybės!

Didžiai gerb. Jūsų Eminencija!

Savo gyvenimo būdu, sunkia praėjimimi Jūs artimiausias mums, Lietuvos politiniams kaliniams ir tremtiniams. Nuo 1983-ųjų iki 1988-ųjų metų buvote kalinamas Uralo, Mordovijos lageriuose, nuolatos saugumiečių persekiojamas ir žeminamas. Jūsų ir bendraminčių drąsos ir išmintingo išvalgumo dėka Lietuvos žmonės skaitė "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką". Tam darbai skyrėte daugiau kaip 10 metų.

Grįžęs iš tremties aktyviai įsitraukėte į atkuriamąją veiklą, o skelbdamas Kristaus Evangelijos žodį skleidžiate šviesą ir ramybę Lietuvos žmonėms.

Dievo palaimos, ištvėrmės ir stiprybės linkime Kauno vyskupui metropolitui Sigitui TAMKEVICIUI, šį lapkritį švenčiančiam 65-ąjį gimtadienį.

LPKTS taryba ir valdyba
"Tremtinio" redakcija

Sveikiname

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga sveikina tas pačias vertybes puoselėjančias Tėvynės ir Dešiniųjų sąjungas, susijungusias į vieningą politinę organizaciją bendram darbui.

Tėvynės sąjungos inicijuotas dešiniųjų telkimas ir tikrosios politikos propagavimas dabartiniame politiniame kontekste, kai partijas krečia skandalai, kai atskleidžiami vis nauji ne tik gėdingi, bet ir jaunai valstybei labai pavojingi sandėriai dėl valdžios, yra labai laiku ir itin reikšmingas mūsų šaliai. Lietuvai reikia stiprios lietuviškos partijos, tar-nausiančios kilnioms idėjoms.

Tad sustiprėjusiam Tėvynės sąjungai linkime sėkmės tvirtinant mūsų vis dar jauną ir vis dar įnirtingai atakuojamą valstybingumą, keliant krašto gerovę ir puoselėjant tautines vertybes.

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas - 0117.

Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, Lietuva (Lithuania).

Ką pasitinkam?

(atkelta iš 1 psl.)

O negarbingų į padoresnę kompaniją gali nė nepriimti. Kodėl reikia priimti į NATO valstybę, kurios pareigūnas prezidento dešinėje žino visas valstybės paslaptis, žino ir NATO paslaptis ir vežios jas kam nors Minske, kad išmainytų į traktorių detales?

R.Paksas turėjo iš karto ir amžiams atleisti Remigijų Ačą, bet nepadarė to. Juk pats gelbėtusi jau skęsdamas, bet nepadarė. Išvada: kažkas jam neleido. Gal tie patys, kurie ir liepė pasiimti darbui su valstybės paslaptimis verslininką iš Raseinių.

Dabar prisiminkime, dėl ko buvau įspėjęs viename ankstesnių pasisakymų: kad nereikia džiūgauti dėl priėmimo į NATO, dar mes nepriimti, dar tie visko gali padaryti, kurie aršiai reikalavo nepriimti Baltijos valstybių, o ypač Lietuvos. Dar mūsų nepriėmė. Dar tie, kurie lošia iš Lietuvos, gali padaryti kokį skandalą, susprogdinti politinę bombą, net paaukodami aukštą šnipą – taip anuomet rašiau. Kokia nors viena NATO valstybė atidės ratifikuoti sutartį su Lietuva – tokia apsiteršusia, ir Maskvoj – puota. Reikia žinoti, su kuo turim reikalą.

Jie moka žaisti nepralaimimus žaidimus – jei ne vienas laimėjimas, tai kitas. Norėjo perimti valdžią Lietuvoje, ne tik prezidentūrą, į kurią investavo, kaip daugelis mano, daug milijonų. Juk ir Maskvos politikai atvirai siūlė spaudoje: dar yra Rusijai pasakutinė proga, investuokit, kiek reikės, į Lietuvos prezidento rinkimus. Atšventė prezidentą. Iš karto atvažiuoja D.Rogozinas, klausia, kada keisit užsienio reikalų ministrą. Užsiundo ką reikia ant V.Grigaravičiaus, nes jau yra kandidatas, kaip dabar paaiškėjo, sukompromituotas vizitais pas vargšę dantistę, tad bus valdomas. Kliudo M.Laurinkus, kuris ir vieną kitą rusų šnipą pagavęs išsiunčia, ir kliudo Rusijos mafijai perimti Lietuvos ūkį. Keisk jį greičiau, prezidente, o jau Ispanijoje mes jį uždušinsim. Taip juokauja telefonu mafijos vadas Maskvoje su ta vargše bejėge moteriške Vilniuje ar Kaune.

O ką prezidentas? Jis vykdo, tik ne taip sėkmingai, ne taip greitai, kaip reikalaujama. Anie siunta, nervinasi. Ir pūlinys sprogsta, pratrūksta.

Visi dabar žiūri į Lietuvą, ar ji pajėgi susitvarkyti, ar jau pernelyg apraizgyta.

Politinės krizės ir nežinios kamuoja visuomenę, trečiąkart iš prezidento neišgirdusi jokių rimtų pasiaiškinių ar išeities iš susiklosčiusios skandalingos padėties būdų, akis kreipia į Seimą. Čia savo darbą dirba (ne taip kaip prezidentūra) visuomenę suteikianti žinių Seimo laikinoji komisija, vadovaujama A.Sakalo.

Antradienį prezidentui, spaudžiamam žiniasklaidos ir aukščiausių šalies pareigūnų, vis dėlto pasirašius Seimo priimtą įstatymo pataisą, kuri leisti rengti atvirus komisijų posėdžius, pradeda aiškinti, kad apkaltos prezidentui tikimybė yra tikrai reali. Iš pradžių apie apkaltą prezidentui drįso kalbėti tik Tėvynės sąjunga. Už tai, kad savaitgalį vykusiame suvažiavime A.Kubilius paragino R.Paksą atsistatydinti, socialdemokratai su A.Vyteniū prieky pareikalavo, kad A.Kubilius nusišalintų nuo laikinosios tyrimo komisijos darbo. Neva jis šališkas. O kažkada garsiai vadintos "prezidentine" Liberalų demokratų partijos atstovai Tėvynės sąjungos suvažiavimą spaudos konferencijoje Seime pavadino "vampyrų puota". Neišlaikė nė pats R.Paksas – savo trečiojoje kalboje net dukart supliekė konservatorius.

Keistai ir juokingai vaikščiai Seime skamba krikde-

mo Gražulio bjauriausi kaltinimai, liejami konservatorių atžvilgiu: nebesusigaudydama, kad daug svarbesnė vertybė – mūsų nepriklausomybė pavojuje ir reikia veikti išvien, jis vaikiškai stengiasi atkeršyti konservatoriams už tai, kad šie savo partijoje įsteigė Krikščioniškosios demokratijos frakciją.

Socdemai jau suspėjo, nors ir neoficialiai, atsiimti visos frakcijos vardą mestelėtus V.Andriukaičio kaltinimus A.Kubiliui pareikšdami, kad tai tik paties V.Andriukaičio nuomonė. Tie patys paksistai, žiniasklaidoje visuomenės kaltinami vos ne valstybės išdavimu, matyt, irgi jau gailisi pašmaikštavę apie vampyrus – konservatorius.

Mat Seimo pirmininkas A.Paulauskas, nuo pat pradžių drąsiai pasitelkęs žiniasklaidą ir viešumą, nepaisydama prezidentūros ir visų paksistų maivymosi ir viešo pozavimo vėl drįokstelėjo. Šį kartą nuo įtarinėjimų talkinant tarptautiniam nusišalintam pasauliui ir teroristams pereita tiesiogiai prie Rusijos saugumo tarnybų planų Lietuvoje. Kitaip tariant, pakvipo Tėvynės išdavimu. Šamokslu. Tik ne prieš R.Paksą, o prieš Lietuvą.

Valstybingumo gynyboje nieko nauja

Nepaisant to, kad prezidentūra stengiasi neviešinti jokios informacijos, tikriausiai darant spaudimą tokiems pareigūnams kaip generalinis prokuroras A.Klimavičius antradienį per televizijas parodytas su Rusijos specialiosiomis tarnybomis siejamos informacijos vadybos kompanijos parengtas planas diskredituoti Lietuvoje valdantį daugumą ir aukščiausius šalies pareigūnus siekiant proprezidentinės Liberalų demokratų partijos pergalės kituose Seimo rinkimuose. Tai žurnalistams antradienį pranešė Seimo pirmininkas, Naujosios sąjungos (socialliberalų) lyderis A.Paulauskas.

Seime po šio pranešimo įtampa dar labiau išaugo. Užkulisiuose buvo pradėta kalbėti, kad A.Paulauskui užtildyti bus iškasta visokios bjaurasties. Tiesa, tikriausiai nebe labai bėra ką jam prikišti po jo interviu "Valstiečių laikraštyje". Čia jis klausas, kas būtų jo laukę, jei 1997 m. jis būtų laimėjęs prezidento rinkimus. Ar V.Uspaskichas, tada jį stipriai rėmęs, nėra toks pat kaip J.Borisovas?

A.Paulauskas atsakęs, kad jam būtų buvę taip pat sunku kaip ir R.Paksui. Tai

dar kartą įrodo, koks stiprus Rusijos interesas Lietuvoje ir kaip stipriai ji nori veikti politinį šalies gyvenimą. "Okupacija be vieno šūvio" – taip žurnalistai vadina šiandieninę Rusijos laikyseną Lietuvos, tuoj tapsiančios Europos Sąjungos ir NATO nare, atžvilgiu. Nė vienas jaunas politinis judėjimas, nauja partija neišvengia rusiškų pagundų ir sunkiai atsispiria "didelių rublių" traukai. Įdomiausia tai, kad kiekvieną kartą kuriantis tokiai naujai ir rusiškoms grožybėms neatspariai partijai Lietuvą perspėja prof. V.Landsbergis. Tai jo išauginta politinė partija Tėvynės sąjunga šiandien griežtai stovi valstybingumo gynyboje ir siūlo skubiai grįžti prie tikrosios politikos. Tiesa, profesorius V.Landsbergis dėl Lietuvoje tvyrančios neapykantos ir baimės nėra laikomas pranašu savo namuose. O aš, šio rašinio autorė, vis dėlto šiandien labai noriu padėkoti prof. V.Landsbergiui dėl jo kietos ir ilgametės euroatlantinės integracijos politikos. Kai pagalvoji, kad štai šių skandalų aki-vaizdoje mes dar nebūtume pakviesti nei į NATO, nei į Europos Sąjungą...

Ingrida VĖGELYTĖ

Europos dešinieji rengiasi teisti komunizmą

Pagaliau oficialioji Europos susirūpino dėl spekuliacijų komunistinėmis idėjomis šalyse, nukentėjusiose nuo šios politinės doktrinos pagimdytų nežmoniškų režimų.

Teisti komunistinius režimus tarptautiniu mastu rengiasi Europos Taryba (ET). ET Parlamentinėje Asamblėjoje jau parengtas rezoliucijos "Dėl būtinybės pasmerkti tarptautinį totalitarinį komunizmą" (Nr. 9875) projektas. Jos iniciatorius – dešiniųjų politikas olandas Van der Lindenas. Preliminariais duomenimis, šį rezoliucijos projektą jau pasirašė 26 ET Parlamentinės Asamblėjos nariai iš 20 šalių.

Minimos rezoliucijos projekte sakoma, kad nuo komunistinių režimų nukentėjusiose šalyse vis dar pasitaiko atvejų, kai populistinės jėgos mielai naudoja nostalgiją praeičiai ir totalitariniams komunizmo režimams. Tarp jaunesnių kartų toks populizmas yra stiprus dėl to, kad jaunimui trūksta informacijos apie komunistinio režimo gyvenimo tikrovę. Per mažai žinių apie ją suteikia ir švietimo įstaigos. Tad kyla pavojus, kad pokomunistinio lage-

rio šalys nesugebės susitvarkyti su šia "nostalgija praeičiai". Tai gali daryti neigiamą įtaką visuomenės pasiryžimui vykdyti demokratines reformas.

Be to, rezoliucijos sumanytojai mano, kad toks tarptautinis komunizmo pasmerkimas užkirstų kelią diktatūroms ir nedemokratinėms judėjimams, kurie anksčiau egzistavo Europoje. Rezoliucijoje pastebima, kad nacistinis totalitarizmas tarptautiniu mastu buvo nuteistas, o totalitarinis komunizmas kol kas nuteistas netgi moraliniu atžvilgiu.

Minimoje rezoliucijoje siūloma valstybėse, nukentėjusiose nuo tokių režimų, įsteigti nacionalinius komitetus, kurie tirtų žmogaus teisių pažeidimus, padarytus komunistinių režimų metu. Nacionaliniai komitetai savo tyrimų rezultatus turėtų pateikti Europos Tarybai. O ši parengusi apibendrintą ataskaitą pareikalautų ET Ministrų Komiteto priimti oficialią deklaraciją dėl totalitarinio komunizmo tarptautinio pasmerkimo.

Ši iniciatyva priklauso dešiniams politikams.

Daugiausia po šios rezoliucijos projektu pasirašė Europos liaudies partijos, kuri Europos Parlamente vienija konservatyvias ir krikščioniškosios demokratijos Europos šalių partijas, atstovų.

Seimo narys ir Lietuvos delegacijos ET Parlamentinėje Asamblėjoje pirmininkas J.Čekuolis aiškino suprantas, kokia svarbi būtų ši rezoliucija Lietuvai, labai nukentėjusiai okupacijų metais nuo komunistinio režimo. Jis tvirtino padarysias viską, kad ši rezoliucija būtų priimta. Dabar jau pakankamai surinkta parašų, kad šis projektas būtų pateiktas ET Politikos komitetui, kuris paskirtų pranešėją, pristatysiantį šią rezoliuciją. Tiesa, J.Čekuolis aiškino, kad viena iš penkių politinių jėgų ET Parlamentinėje Asamblėjoje yra komunistai ir jie, žinoma, nebus sužavėti šia rezoliucija ir lengvai nepasiduos.

Europoje komunistai nėra jau tokie neveiklūs. Štai spalio 30 d. į Lietuvą atvažiavęs Europos Parlamento narys, Graikijos komunistų partijos funkcionierius Efstratijas Korakas gynė komunistinės partijos gyvavimo teises Lie-

tuvoje ir skatino buvusių komunistų viltis Lietuvoje atgaivinti legalią veiklą. Į jo pasisakymus, kad neva Lietuvoje draudžiant komunistų veiklą pažeidžiama demokratija, iškart atsiliepė Mindaugas Stakvilevičius, uoliai belaukiąs kiekvienos patogios progos reikalauti atgaivinti Komunistų partiją Lietuvoje.

Šiems Graikijos ir Lietuvos komunistams tribūną Seime, kur 2000-aisiais Vilniaus tarptautinis tribunolas teisė komunizmą, suteikė Seimo narys Julius Veselka. Dabar Lietuvoje per radiją ir spaudą mėginama įteigti, kad jei atsirastų nauja Komunistų partija, kuri pareikštų netęsianti iki 1991 m. veikusios organizacijos veiklos bei tradicijų, ji galėtų būti užregistruota, mat komunistinė ideologija Lietuvoje nėra oficialiai pasmerkta ir uždrausta. Panašu į tai, kad dedamos tikrai nemažos pastangos atgaivinti komunistų veiklą Lietuvoje. Tad ET Parlamentinėje Asamblėjoje rengiama komunizmo pasmerkimo idėja būtų puikus ramstis kovojant su šia raudonojo blogio ideologija.

Ingrida VĖGELYTĖ

Finansiškai paremkime pasirinktą įstaigą

Spausdiname norminius aktus, kuriais remiantis galima finansiškai paremti pasirinktą įstaigą.

Pagal Seimo priimtus Labdaros ir paramos bei Gyventojų pajamų mokesčio įstatymus, Lietuvos gyventojas pateikia Mokesčių inspekcijai prašymą ir sumokėto pajamų mokesčio dalis (iki 2 proc.) gali būti pervesta įmonei arba organizacijai.

Kviečiame visus pasinaudoti proga paremti pasirinktą įstaigą ar organizaciją – tam nereikės papildomų išlaidų. Tik pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui reikės parašyti prašymą mokesčio administratoriui.

LR LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMAS

7 straipsnis. Paramos gavėjai

1. Paramos gavėjais gali būti Lietuvos Respublikoje įregistruoti:

- 1) labdaros ir paramos fondai;
- 2) biudžetinės įstaigos;
- 3) asociacijos;
- 4) visuomeninės organizacijos;
- 5) viešosios įstaigos;
- 6) religinės bendruomenės, bendrijos ir religiniai centrai;
- 7) tarptautinių visuomeninių organizacijų skyriai (padaliniai);
- 8) kiti juridiniai asmenys, kurių veiklą reglamentuoja specialūs įstatymai ir kurių veiklos tikslas nėra pelno siekimas, o gautas pelnas negali būti skiriamas jų steigėjams ir (arba) dalininkams, ir (arba) nariams.

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti juridiniai asmenys tampa paramos gavėjais ir įgiję teisę gauti paramą tik šio įstatymo nustatyta tvarka gavę paramos gavėjo statusą.

3. Paramos gavėjas gali būti LR Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos patvirtintame sąraše nurodytos užsienyje esančios lietuvių bendruomenės, kitos lietuviškos įstaigos ar organizacijos ir tarptautinės labdaros organizacijos.

LR GYVENTOJŲ PAJAMŲ MOKESČIO ĮSTATYMAS

34 straipsnis. Mokesčio administratoriaus pareigos

1. Gyventojams bei mokesčių išskaičiuojantiems asmenims deklaracijų blankai bei metodiniai jų pildymo nurodymai išduodami nemokamai.

2. Mokesčio administratorius gyventojų prašymu per 10 darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos privalo išduoti pažymą, kurioje turi būti nurodytos gyventojų Lietuvoje gautos pajamos ir sumokėtas pajamų mokeskis, arba patvirtinti išmokas išmokančių asmenų šio įstatymo nustatyta tvarka išduotas pažymas. Jei atliekamas patikrinimas, pažyma išduodama ne vėliau kaip per 10 dienų po patikrinimo atlikimo dienos. Pažymų išdavimo ar išmokas išmokančių asmenų išduotų pažymų patvirtinimo tvarką nustato centrinis mokesčio administratorius.

3. Mokesčio administratorius nuolatinio Lietuvos gyventojų prašymu, mokesčiniam laikotarpiui pasibaigus, Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka privalo pervesti Lietuvos vienetams, pagal Labdaros ir paramos įstatymą turintiems teisę gauti paramą, iki 2 proc. pajamų mokesčio sumos, sumokėtos nuo nuolatinio Lietuvos gyventojų atitinkamo mokesčinio laikotarpio pajamų.

4. Mokesčio administratorius gyventojų

prašymu per 10 darbo dienų nuo prašymo pateikimo dienos privalo išduoti pažymą apie nuolatinio Lietuvos gyventojų vykdomą individualią veiklą arba nenuolatinio Lietuvos gyventojų registruotą nuolatinę bazę Lietuvoje.

IKI 2 PROCENTŲ PAJAMŲ MOKESČIO SUMOS PERVEDIMO LIETUVOS VIENETAMS, PAGAL LIETUVOS RESPUBLIKOS LABDAROS IR PARAMOS ĮSTATYMĄ TURINTIEMS TEISĘ GAUTI PARAMĄ, TVARKA

Ištrauka iš LR finansų ministro 2002 m. rugsėjo 25 d. įsakymo Nr.305

3. Tais atvejais, kai pagal LR gyventojų pajamų mokesčio įstatymą (Žin., 2002, Nr.73-3085) nuostatas nuolatinis Lietuvos gyventojas pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui privalo pateikti metinę pajamų mokesčio deklaraciją, tai prašymas pateikiamas kartu su metine pajamų mokesčio deklaracija.

4. Tuo atveju, jei nuolatinis Lietuvos gyventojas pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymą nuostatas pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui neprivalo pateikti metinės pajamų mokesčio deklaracijos, tai prašymas pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui iki kitų metų gegužės 1 d. pateikiamas tam vietas mokesčio administratoriui, kurio veiklos teritorijoje nuolatinis Lietuvos gyventojas turi nuolatinę gyvenamąją vietą.

5. Nuolatinis Lietuvos gyventojas, pagal Gyventojų pajamų mokesčio įstatymą nuostatas neprivalantis pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui pateikti metinės pajamų mokesčio deklaracijos, turi teisę pasibaigus mokesčiniam laikotarpiui prašymą pateikti per asmenį, su kuriuo jis susijęs darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, pastarajam sutikus. Tokiu atveju asmenys, susiję su gyventojais darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, per kuriuos pateikiami prašymai, privalo šiuos surinktus prašymus pateikti ten, kur centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka turi būti pateikiama pajamų mokesčio, išskaičiuoto iš A klasės pajamų, deklaracija, iki atitinkamų metų gegužės 1 dienos. Nuolatinis Lietuvos gyventojas prašymą asmeniui, susijusiam su juo darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais, pateikia užklijuotame voke, jį pasirašydamas ant užklijuotos linijos taip, kad nebūtų įmanoma atplėšti voko nepažeidus parašo vientisumo.

6. Prašymo formą nustato centrinis mokesčio administratorius. Prašyme turi būti nurodyta:

6.1. ataskaitinis mokesčinis laikotarpis;

6.2. nuolatinio Lietuvos gyventojų vardas, pavardė, nuolatinė gyvenamoji vieta, asmens kodas.

6.3. paramos gavėjo (-ų) pavadinimas (-ai), buveinės adresas (-ai), teisės aktų nustatyta tvarka suteiktas juridinio asmens identifikavimo kodas (-ai), atskaitomosios (-ųjų) sąskaitos (-ų) numeris (-iai), banko (-ų) kodas (-ai), kiekvienam prašyme nurodytam paramos gavėjui prašoma pervesti pajamų mokesčio dalis (procentais).

10. Nuolatinis Lietuvos gyventojų prašymuose nurodytos sumokėto pajamų mokesčio sumos dalys, prašomos pervesti paramos gavėjui, turi būti centrinio mokesčio administratoriaus nustatyta tvarka pervestos jiems ne vėliau kaip iki prašymo pateikimo kalendorinių metų lapkričio 15 dienos.

Pasaulyje

Kremliaus užtarėjai naujojoje Europoje

Italijos, jau baigiančios savo pirminkavimą Europos Sąjungai, premjeras S.Berlusconi tampa ne tik geriausiu Rusijos prezidento V.Putino asmeniniu draugu, bet ir Rusijos interesų gynėju. Rusijos prezidentui viešint Romoje, S.Berlusconi visokiais būdais demonstravo savo bičiulystę ir tas glėbesčiavimasis priminė nesenus laikus, kai į Maskvą atvykę vadinamojo socialistinio lagerio šalių marionetiniai statybiniai puldavo į glėbį SSKP gensekams. Spaudos konferencijoje Romoje S.Berlusconi pasirodė netgi juokingai – gindamas nuo žurnalistų savo bičiulį V.Putiną pats atsakinėjo į klausimus dėl "Jukos" kompanijos ir jos vadovo M.Chodorkovskio suėmimo bei dėl Čėčėnijos. Italijos premjeras gynė Rusijos "demokratiją" ir aiškino Maskvos kritikams, jog po Čėčėnijos "referendumo" ir "prezidento rinkimų" ten įsiviešpatavo taika ir ramybė. Po tokių S.Berlusconi pareiškimų Europos Komisijos atstovas pareiškė, kad Italijos premjero advokatai V.Putinui teisinant Kremliaus veiksmus dėl "Jukos", o ypač dėl Čėčėnijos absoliučiai neatspindi Europos Komisijos nuomonės.

Na, o dėl Italijos premjero S.Berlusconi elgesio ir jo pastarojo meto liaupsų prezidentui V.Putinui netgi kairioji Europos spauda pažymi, jog visa laimė, kad S.Berlusconi jau baigiasi vadovavimo ES laikas ir jis nebespės prižadėti Rusijai dar daugiau įvairiausių lengvatų. Pavyzdžiui, dėl vizų režimo netaikymo Rusijos piliečiams, vykstantiems į ES šalis.

Visa laimė, kad Romoje vykusiame jau tapusiame tradiciniu Europos Sąjungos ir Rusijos vadovų susitikime, išskyrus S.Berlusconi, beveik niekas iš ES lyderių, įskaitant dar du V.Putino naujuosius bičiulius – Prancūzijos prezidentą Ž.Širaką ir Vokietijos kanclerį G.Šrioderį, nepuolė ginti Rusijos "demokratijos", o tuo labiau jos veiksmų Čėčėnijoje ir žadėti bevizio režimo. Dar daugiau, ir Ž.Širakas, o ypač G.Šrioderis paragino V.Putiną pateikti išsamią ir įtikinamą informaciją apie "Jukos" bei vis didėjantį spaudimą stambiajam verslui, konkrečiai – apie "Jukos" vadovo M.Chodorkovskio arešto teisėtumą. Nors Romos ES ir Rusijos viršūnių susitikime ir buvo svarstomos Irako, Artimųjų Rytų, Afganistano problemos, taip pat branduolinių ir kitų masinio naikinimo ginklų neplatinto klausimas, jokių konkrečių sutarčių ar pareiškimų pasirašyta nebuvo.

Tiesa, V.Putinas tradiciškai kėlė klausimą dėl rusakalbių "skriaudimo" Latvijoje ir Estijoje. Tačiau mandagiai jį išklaušė Europos lyderiai

sutiko, jog gal ir esama tam tikrų problemų dėl vadinamųjų rusakalbių, tačiau jos yra sprendžiamos ir tai nesutrukdys Latvijai ir Estijai tapti visateisėmis ES narėmis kitų metų gegužės 1 d.

Taigi artėjant lemtingam ES plėtros momentui Maskva stengiasi kaip įmanoma išpešti iš to proceso nors minimalios naudos sau. Tačiau dėl ES plėtros kyla nemažai rūpesčių bei problemų ir pačiai Europos Sąjungai. Kaip pažymi įtakingas Prancūzijos laikraštis "Le Figaro", po 2004 m. gegužės 1-osios Rusija pavojingai priartės prie rytinės ES sienos, todėl Briuseliui visiškai ne tas pat, kas vyksta Rusijos viduje. Tuo labiau kad Romos ES ir Rusijos viršūnių susitikimas buvo paskutinis prieš kitų metų gegužę, kai į Europos Sąjungą bus priimta 10 naujų narių, iš kurių aštuonios – buvusios SSRS "respublikos" ir "liaudies demokratijos" šalys. Todėl Maskva ir siekia bevizio režimo savo piliečiams. Bet bent jau artimiausioje ateityje tie Rusijos siekiai vargu ar išsipildys. Jau dabar baiminamasi nelegalių imigrantų iš Rusijos į Europą plūdimo, nes Briuselyje puikiai žinoma, kad jau bent kol kas pasitikėti patikima rytinės ES sienos, konkrečiai – Lietuvos sienos su Rusija ir Baltarusija, apsauga yra gana rizikingas dalykas. Tuo labiau paaiškėjus Lietuvos pasienio apsaugos viršininko gana abejotiniems ryšiams su Rusijos nusikalstamomis struktūromis. Vargu ar nuramino ES lyderius Lietuvos prezidento R.Pakso pranešimas Europos Parlamente, kuriame jis siūlė Lietuvos sukauptą reformų ir eurointegracijos patirtį perduoti kraštams, kurie nori suartėti su ES. Aišku, anot Lietuvos prezidento, pirmiausia "nori suartėti" Rusija. Todėl jis atkreipė europarlamentarų dėmesį į Rusijos, kaip strateginės ES partnerės, svarbą regioniniam bendradarbiavimui, ypač išskirdamas Karaliaučiaus regioną. R.Paksas taip pat teigė, jog Lietuva jau pasirengusi savo patirtį, sukauptą bendradarbiaujant su Karaliaučiaus kraštu, perduoti ir visam Šiaurės Vakarų Rusijos regionui. Kažkodėl Lietuvos prezidentas Briuselyje nepasakė vieno svarbiausio dalyko – jog Maskva supranta tą vadinamąjį bendradarbiavimą tik kaip jos pateikiamų sąlygų vykdymą. Taigi ir be S.Berlusconi Briuselyje yra kam ginti Rusijos interesus.

Neseniai Lietuvos parlamento narys, valdančiosios neokomunistų partijos frakcijos narys S.Dmitrijevas dar aršiau gynė Rusijos poziciją "persekiojamų" Latvijos ir Estijos rusakalbių atžvilgiu. Taigi "skriaudžiamos" Maskvos gynėjų pakanka.

Jonas BALNIKAS

Dar nesakyk, kad pavargai...

(atkelta iš 1 psl.)

Simboliškas choro pavadinimas "Viltis" tarsi atspindi anosios tremtinių kartos lūkesčius ir dabartinės bei būsimųjų kartų troškimus, kad daugiau jau niekad nepasikartotų vis užklumpančios lietuvių nelaimės. Prieš 15 metų paklusę pirmojo choro vadovo Antano Guobužio rankų mostams, jie išliko ištikimi dainai.

Keitėsi chorvedžiai, bet branduolys – tie patys veidai. Na ir kas, kad kartais ne itin profesionaliai nuskamba melodija, netikėtai iššoka "gaidelis" – choristai nesiekia profesinių aukštumų. Jie dainuoja, nes be dainos negali gyventi. O kartu dainuota daug ir ne tik Lietuvoje – "Vilties" choristų atliekamos dainos skambėjo Lenkijos padangėje, jų klausėsi lietuviai, iš visų Žemės kontinentų suvažiavę į pirmąją Pasaulio lietuvių dainų šventę. Dainos skamba ir dabar, primindamos ne tik sunkius tremties metus, bet ir lietuvių godas, kurios jį lydėjo nuo lopšio iki smėlio kauburėlio kalnelyje. Tik ar ilgai? Žilagalviai dainininkai palieka vietas ant choro pakylų, o jų palikuonys ne taip jau noriai ant jų kopija. Tai pasakytina ne tik apie buvusių politinių kalinių ir tremtinių chorus. Jaunoji karta,

apsvaiginta atsivėrusių galiomybių pamatyti tą ne taip seniai už geležinės sienos buvusį pasaulį, be didesnės širdperšos palieka tėvynę. O lietuviška daina jiems – jau kažkoks anachronizmas. Taip norėtųsi, perfrazuojant žinomos dainos žodžius, kad "per amžius dainuotų lietuviai (lietuviškai, žinoma - R.A.) sustoję ant Vilniaus kalvų..."

Pasidžiaugti "Vilties" choristų švente suvažiavo bendraminčių net iš kelių rajonų. Jonavičiai galėjo pasiklausyti Radviliškio buvusių politinių kalinių ir tremtinių choro "Versmė", kuršėniškių "Tremties varpų", ukmergičių "Tremtinio" dainavimo. Ypač emocionaliai nuskambėjo visų chorų kartu atliekamos dainos, tarsi patvirtinančios Ukmergės buvusių tremtinių ir politinių kalinių choro "Tremtinys" vadovės žodžius: "Mes vėl kartu, mus jungia ne tik daina, bet ir nuširdi draugystė".

Po koncerto pasipylė sveikinimų lavina. "Vilties" choristus, kaip ir dera, pasveikino didelis pulkas dainos brangintojų – choristai skendėjo gėlėse, skruostai kaito nuo nuširdžių linkėjimų ir pagarbos. O kiekvienas, palinkėjęs choristams dar ilgai dainuoti, gavo choro simbo-

lį – degančią žvakutę. Gražių žodžių ir linkėjimų sulaukė dabartinė choro vadovė Violeta Michelkevičienė, nuoširdžiai ir kantriai dirbanti su dainininkais.

Ta proga Krašto muziejuje buvo atidaryta fotografijos paroda. Kaip teigia muziejaus direktorė Regina Karaliūnienė, ši ekspozicija – ne tik choro jubiliejui paminėti. Be užfiksuotų pirmųjų choro žingsnių ir šiokiadienių, lankytojus sudomino archyvinės nuotraukos, surinktos iš buvusių tremtinių ir saugomos muziejaus fonduose, kur jų yra per tūkstantis. Ypatiną dėmesį patraukia tremtinio kunigo V.Pranckiečio nuotraukos. Jis pats fotografavo tremtyje, tad jose užfiksuotos Baikalo žvejų – tremtinių gyvenimo akimirkos: sunkus darbas, jaunimo vakarėliai, vestuvės, laidotuvės, šventės. Daug nuotraukų iš Igarkos tremtinių gyvenimo. Nepamirštami ir graudūs artimųjų pervežimo ir perlaidojimo vaizdai. Nauja ekspozicija muziejuje dar kartą primena, kad nevalia pamiršti, ištrinti iš tautos atminties pusę amžiaus trukusios okupacijos, atnešusios tiek skausmo ir nelaimių lietuviams.

Ričardas ADAMONIS
Jonavos "Naujienos"

Pilietinio karo nuojauta

Ekonominiame ir korupciniame chaose paskendusio Gruzija šiomis dienomis po lapkričio 2 d. įvykusių parlamento rinkimų, kurių oficialūs rezultatai dar nepaskelbti, atsidūrė nepaprastai pavojingoje padėtyje. Netgi prezidentas Eduardas Ševardnadzė pareiškė, kad Gruzija atsidūrė ant pilietinio karo slenksčio. Gruzijos opozicija jau kelinta savaitę rengia triukšmingas demonstracijas bei mitingus, kuriuose kaltina valdžią rinkimų rezultatų klastojimu ir reikalauja nedelsiamo prezidento E.Ševardnadzės atsistatydinimo. Netgi Gruzijos gynybos ministras Davidas Tevzadzė oficialiai pareiškė, kad padėtis masinių protestų drebinamoje Gruzijoje tapo faktiškai nekontroliuojama.

Prezidentas E.Ševardnadzė susitiko su opozicijos lyderiais, tačiau įtampa šalyje ne tik neatslūgo, bet dar labiau sustiprėjo. Mat pasigirdo kalbų, kad E.Ševardnadzė susitarė su Adžarijos lyderiu, partijos "Atgimimas" vadovu Aslanu Abašidze sudaryti koaliciją. Tokie gandai dar labiau suerzino kitą opozicijos lyderį – "Nacionalinio judėjimo" partijos vadovą Michailą Saakašvilį. Jo piktinimasis visiškai supranta-

mas, nes A.Abašidzė paverė Adžariją savo tėvonija ir seniai nebeklauso Tbilisio valdžios.

Nepasitenkinimas prezidentu E.Ševardnadze akivaizdus. Visų apklausų duomenys rodo, kad prezidentą palaiko tik 15-20 proc. Gruzijos gyventojų. Pats E.Ševardnadzė išsigando visai rimtai ir netiesiogiai paprašė Rusijos prezidento V.Putino pagalbos. Nesvarbu, kad pastaruoju metu Kremlius ne kartą reišė nepasitenkinimą E.Ševardnadze ir netgi kaltino jį čečėnų "banditų" palikimu. Kaip praneša Rusijos ir Vakarų šalių informacinės agentūros, V.Putinas pažadėjo E.Ševardnadzei, kad Rusija visomis priemonėmis padės atkurti stabilumą Gruzijoje. Daugeliui Gruzijos žmonių ir užsienio stebėtojų kilo pagrįstas įtarimas, jog "visos priemonės" reiškia ne ką kita, o Rusijos armijos įvedimą į Gruziją. Tiesa, Rusijos gynybos ministras Sergejus Ivanovas paneigė armijos įvedimo galimybę, tačiau visi žino, kad aukščiausių Rusijos valdžios pareigūnų paneigimai nieko nereiškia. Jeigu Kremlius nuspręš, kad E.Ševardnadzė dar gali būti naudingas Maskvai, visos priemonės bus panaudotos. Tuo

labiau kad prieš dešimt metų tik Maskvos dėka E.Ševardnadzė tapo Gruzijos prezidentu suorganizavus ginkluotą maištą prieš tuometinį Gruzijos prezidentą Zviadą Gamsachurdiją.

Gruzijos parlamento pirmininkė Nino Burdžanadzė irgi priklauso opozicijai. Po susitikimo su E.Ševardnadze ji pareiškė, kad prezidentas tapo nepajėgus spręsti klausimus dėl politinės ir ekonominės Gruzijos padėties stabilizavimo. Todėl ji ir kiti opozicijos lyderiai atmetė E.Ševardnadzės pasiūlymą susitikti dar kartą ir aptarti kritišką padėtį šalyje.

Kaip klostysis tolesni įvykiai Gruzijoje, niekas nesima prognozuoti. Galimi keli variantai: E.Ševardnadzės atsistatydinimas arba parlamento rinkimų rezultatų panaikinimas bei naujų rinkimų paskelbimas. Kol kas Gruzijos prezidentas abu variantus atmetė. Tad belieka dar vienas – karinės jėgos prieš opoziciją panaudojimas. Tačiau ta karinė jėga gali būti tik iš Rusijos, mat Gruzijos gynybos ministras D.Tevzadzė jau du kartus viešai pareiškė, kad kariuomenė prieš demonstrantus nenaudos jokios jėgos.

Jonas BALNIKAS

Kęstučiui Geniui – 75

Lietuva – poetų šalis. Kiekvienas laikotarpis gimdė savo dainius: Donelaitis, Baranauskas, Maironis, Brazdžionis, Miškinis, Glemžaitė... Teatleidžia nepaminėti.

Sąjūdžio banga iškėlė savo laisvės šauklį – artistą ir poetą Kęstutį Genį, kurio 75-ąsias gimimo metines minėjome lapkričio 3 dieną. Privalome deramai paminėti į nebūtį išėjusį poetą, kyietūsį mus pabusti ir keltis. Jo žo-

titutą Maskvoje. 1952 m. baigęs institutą Kęstutis Genys pradėjo dirbti Kauno dramos teatre aktoriumi. Vėliau filmavosi kino filmuose.

Jis nebuvo Atgimimo pažadintas poetas. Atvirksčiai – jis žadino atgimti. 1941 m. trylikametis pradėjęs eiliuoti nesisyrė su plėčiū visą savo gyvenimą. Su tiesą ir teisingumą, tėvynės meilę ir laisvės ilgesį, žudomos tautos aimaną ir tikėjimą pergale skelbiančia

K.Genys Juozo Lukšos-Daumanto 40-ųjų mirties metinių minėjime. 1991 m.

džiai, deginantys lyg ugnis ir skaudūs lyg kryžius, ir šiandien žadina mūsų snaudulin grimztančias sąžines.

1989 m. grupelė paprastų poligrafijos darbininkų – nepaprastai jautusių pareigą siekti tautos atgimimo žmonių – nelegaliai, rizikuodami būti nubausti, nemokamai ir draudžiant pardavinėti 2000 egz. tiražu išleido Kęstučio Genio eilėraščių knygutę "Ugnies kryžius". Pratarėje skaitytojui jie rašė:

"Išėjusi iš poeto K.Genio širdies ir lūpų, Jo kūryba nepriklauso vien Jam. Ji – Dievo dovana mums visiems, ji jau mūsų visų. Tai – prispaustos, bet nenugalėtos tautos balsas, kurį girdėti Jos vaikai turi jau šiandien. Jis nenustos būti aktualus ir vėliau, kai solidžios leidyklos išleis dideliais tiražais solidžius K.Genio poezijos tomus. Bet šiandien, Atgimimo kančiose – aktualiausias."

Per keturiolika metų serijoje "Debiutai" išėjo K.Genio poezijos rinktinė "Lietuva – mūsų sąžinė". Tuo ir baigėsi solidžių leidyklų dėmesys poetui...

Kęstutis Genys gimė 1928 m. Kaune. Mokėsi "Saulės" gimnazijoje, ją baigęs – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Filologijos fakultete. Pastudijavęs vos 4 semestrus 1947 m. išvyko mokytis į Lunačarskio teatro meno ins-

plunksna. Kad viskas išliktų, niekas nebūtų pamiršta:

Atmintį išsaugokim ateinančiom kartoms,

Kad žinotų jie, kad nieko nepamirštų,

Kad istorijos neparašytų su klaidom,

Kad nekaišiotų, kaip mes, tarp durų pirštų.

Šios eilės, šis raginimas šiandien, deja, dar aktualesnis. Jau ne tik kėsina masi, bet ir rašoma istorija su tokiom klaidom, kurios juoda paverčia balta, užgauna tebekraujuojančias okupantų ir jų pakalikų paliktas žaizdas, kartu ir tiesą sakiusio poeto atminimą. Mūsų valstybėje kai kas norėtų sudeginti praeitį, o gal ir K.Genio kūrybinį palikimą.

Bet tiesos žodžio nesudeginsi! Kęstutis Genys buvo ir liks tautos sūnus, pats kentėjęs nuo sakomų tiesos žodžių. Eilėraštyje "Testamentas" jis sako mums:

Ką mylėjau, kuo tikėjau –

Viskas buvo surašyta...

Skamba gyvas mano žodis,

Ištartas pačiu laiku.

Aš budėjau visą naktį

Ir sulaukiau auštant ryto.

Savo širdį sueiliuotą

Lietuvai aš palieku.

Nerašiau Kęstučio Genio mirties datos – tegu Jis lieka gyvas – kaip mūsų sąžinė, kaip liepsnojantis Ugnies Kryžius.

Algirdas BLAŽYS

Algimantas SUSNYS

Taip lėmė likimas

Pabaiga.

Pradžia Nr. 41

Saugumo ranka

Po trijų dienų gavau kvietimą į apylinkės vykdomąjį komitetą. Pagalvojau – gal darbų pasiūlys. Nuėinu, sėdi keletas žmonių, dauguma man nepažįstami, o tarp jų – du tokie gerai įmitę vyriškiai tipiniais saugumiečių bruožais. Pasirodo, čia vyksta draugiškas teismas, nes aš pažeidžiau pasų stalo režimą. Sprendimas toks: arba aš per tris dienas prisiregistruoju, arba būsiu baudžiamas. Su-pratau, kad pradėjo veikti viską pasiekianti saugumo ranka. Visai prieš paleidimą iš lagerio saugumiečiai iš Lietuvos siūlė parašyti į spaudą praeitį smerkiantį straipsnį. Leido suprasti, jog keliai bus visur atviri, o jeigu nesutiksiu, tai... Šie bendradarbiauti nesuėmė, per gerai pažinojo mano charakterį. Taigi išvažiavau iš tėviškės. Vėl Vilnius. Apsistojau pas A. Terlecką, o ten jau ap-sistojęs neseniai iš lagerių grįžęs V. Petkus. Susirasti nuolatinės gyvenamosios vietos nepavyko nei viename mieste – visur atsakymas bū-davo “ne”. Jau galvojau vykti į Kareliją, bet V. Petkus atkalbėjo. Taip ir gyvenau – tai ten, tai kitur. 1966 m. vasara ėjo į pabaigą, kelionės taip pat. Grįžau į Panevėžį, gim-naičiai sprado gyvenamąją vietą, šiaip ne taip prisiregistra-vau.

Gyvenimo keliai

Eidamas kartą gatve sutikau kunigą Šumskį, kuris tuo metu buvo Šv. Petro ir Šv. Povilo bažnyčios klebonas. Jis pažadėjo pakalbėti su kai kuo... Buvau priimtas į darbą Komunalinių įmonių kombine santechnikumechaniku.

Pavasari išvažiavau į tėviškę. Važiudamas sutikau Daugelavičių, su kuriuo vidurinėje mokykloje mokiausi. Jis buvo nuteistas 25 m. Grįžęs baigė Hidromelioracijos technikumą ir dirbo melioracijos darbų vykdytoju. Taigi ir aš pradėjau dirbti melioracijos darbus ir iki rudens gyvenau kaime. Grįžęs į Panevėžį, įsidarbinau specialaus autotransporto įmonėje autošaltkalviu.

1969-ųjų vasarą Petkus, aš, Šakalys, Baltrušis ir kiti

suorganizavome vėliau plačiai nuskambėjusią spaudoje kelionę po Žemaitiją. Grįžus po kelionių mano tiesioginis viršininkas buvo atleistas iš darbo.

Susipažinau su moterimi, kurią 1969 m., per šv. Kalėdas, vedžiau (beje, esu gimęs per šv. Kalėdas, žmona mirė taip pat per šv. Kalėdas). Reikėjo kur nors apsigyventi. Sutikau pažįstamą, kuris pasakė, jog Politechnikumui reikia bendrabučio komendanto ir ten aprūpina gyvenamuojų plotu. Technikumo direktorius Pranaitis mane pri-

Darbo vietoje Panevėžyje. 1979-1980 m.

ėmė. Tik pradėjau dirbti, tuoj prisistatė saugumiečiai: “Juk čia tiek jaunimo, o priėmėi nusikaltėlių!” Direktorius buvo nepėsčias: “Mėgstu gyvenimą mačiusius, pagaliau – aš čia tvarkausi, o su jumis nėra kada plepėti...” Vėliau, kai jis buvo teisiamas už kitus dalykus, jam tai priminė, nes į technikumą buvo priimtas ne vienas toks kaip aš.

Metai bėgo

Taip praėjo 10 metų. Su jaunimu sutariau puikiausiai, su personalu taip pat. O saugumas nesnaudė: kaip tik kas – krata.

Lankiau ekskursijų vadovų kursus. Egzaminus išlankiau, paruošiau naujus maršrutus. Tik pasirodė, kad šis darbas ideologinis – reikėjo tvirtinti partijos komitete. Vos iš darbo neišvijo ekskursijų biuro direktorės už tai, kad mane priėmė.

Lietuvoje tuo metu veikė Liaudies meno draugija. Daugiausia buvo kuriama dirbinių iš gintaro, kuris tuo metu buvo gana paklausus. Draugų paskatintas ir aš pradėjau. Labai patiko. Surengiau parodas – vieną, antrą, trečią. Sekėsi gerai. Buvau priimtas į Liaudies meno draugiją.

Retkarčiais nuvažiuodavau į Kauną, Vilnių, susitikdavau su draugais. Ten jaus-

davausi savas tarp savų. O štai šeimyninio gyvenimo kaip ir neturėjau... Žmona gyvena savame pasaulyje. Su draugais ištraukė į tokią veiklą, kuri atvedė į teisiųjų suolą. Saugumas ir čia stengėsi pasinaudoti situacija. Pasiūlė žmonai papasakoti, ką žino apie mane, kad būtų atleista nuo bausmės. Tačiau ji nieko nežinojo ir, žinoma, nieko nepasakė. Nu-teisė. Po to susirgo nepagydoma liga ir buvo paleista į namus. 1986 m., per šv. Kalėdas, ji mirė.

Draugų padedamas gavau kooperatinį butą. Materialinės padėties verčiamas dirbau įvairius darbus, nes su komendanto darbu teko atsi-sveikinti.

Tėvynė laukia gerų sėjėjų

Aš visada tikėjau, jog ateis toks laikas, kai tėvynė bus laisva ir nepriklausoma. Ir štai 1989 m. – tartum koks stebuklas. Pirmieji mitingai, pirmosios laisvai keliamos Trispalvės. Patekau į Panevėžio mst. Sąjūdžio tarybą. Artėjo rinkimai į LTSR Aukščiausiąją Tarybą. Prisimenu, paklausiau mažo vaiko: “Jei tu būtum didelis, už ką balsuotum?” Atsakė: “Už V. Landsbergį”. Žmonės neapsiriko. Vargu ar būtų atsiradęs kitas žmogus, kuris su tokiu pasiaukojimu viską būtų atlaikęs.

Atkurta nepriklausomybė. Visuotinė euforija. Klausimas: ar atlaikysim. Taip! O vėliau – “Baltijos kelias”, vienintelis toks pasaulyje! Bet štai Sausio 13-oji. Pirmosios aukos. Jų nedaug, bet tai rodo, kad tauta budi. Budėjimais prie laužų. Susikaupimas ir rimtis. Medininkų aukos, Rūpjučio pučas Rusijoje. Žmonėms viskas nauja, perėjimas nuo socializmo prie rinkos ekonomikos ir privačios nuosavybės skausmingas. Kolūkių irimas, prichvatizacija, krizės ir t.t. Euforija baigėsi, blėsta “Baltijos kelio” atspindžiai. Žmonės svetimėja. Kuriasi partijos partijėlės. Viena kita – su rimtesne programa, o dauguma – dėl asmeninių ambicijų. Demokratija gležna, visuomenė susisluoksniuojama. Daugybė aimanuojančių. Kai pagalvoji – pokario metais dažnas ir duonos neturėjo, bet aimanavo mažiau! O liūdniausia tai, kad žmogus nesuvokia, jog kūrėjas yra jis pats ir niekas už jį nieko nepadarys. Tėvynės laukai ir nepaliesti dirvonai dar platūs ir jie laukia geros sėklos ir puikių sėjėjų...

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistentų vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Vincas Šatūnas (po mirties), sukilimo dalyvis, Kauno aps. Raudondvario valsč. 1941 06 22-28

Jonas Šiušė (Šiuša) (po mirties), partizanas, Mažeikių aps. Viečkšnių valsč. 1945-1949 m.

Stanislovas Šiušė (Šiuša) (po mirties), partizanas, Mažeikių aps. Viečkšnių valsč. 1946-1949 m.

Jadvyga (Jadzė) Šlegerienė (po mirties), pogr. organ. narė, Biržų aps. ir valsč. LLA narė 1945 03 – 1945 08

Antanas Tamulis (po mirties), partizanas, Raseinių aps. Šimkaičių valsč. J. Strainio būrys 1944-1945 m.

Kazimieras (Kazys) Tamulis (po mirties), partizanas, Tauragės aps. Skaudvilės valsč. Aušrelės būrys 1948-1951 m.

Kazimieras Tamulis (po mirties), partizanas, Tauragės aps. Eržvilko valsč. J. Strainio būrys 1945-1950 m.

Pranas Tučius (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Šimonių valsč. 1945-1946 m.

Gabrielis Turskis (po mirties), partizanas, Alytaus aps. Daugų valsč. 1945-1952 m.

Monika Turskienė-Plitnikaitė (po mirties), partizanė, Alytaus aps. Daugų valsč. 1948-1951 m.

Jonas Uoga (po mirties), rėmėjas, Telšių aps. Plungės valsč. 1944-1949 m.

Veronika Urbienė-Peleškaitė (po mirties), ryšininkė, Panevėžio aps. ir valsč. 1945-1947 m.

Boleslovas (Balys) Vaira (po mirties), sukilimo dalyvis, Zarasų aps. Imbrado valsč. 1941 06 22-28

Juozas Valaitis (po mirties), ryšininkas, Vilkaviškio aps. Žaliosios valsč. Tauro apyg. Geležinio Vilko rinkt. 1944 08 – 1944 09

Liudas Vailionis (po mirties), partizanas, Lazdijų aps. Leipalingio valsč. Liepos būrys 1944-1945 m.

Adomas Veteikis (po mirties), sukilimo dalyvis, Utenos aps. ir valsč. 1941 06 22-28

Jonas Zdanavičius (po mirties), ryšininkas, Lazdijų aps. ir valsč. 1944-1951 m.

Danius Žičkus (po mirties), sukilimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22-28

Juozas Žičkus (po mirties), pogr. organ. narys, Kaunas 1940-1941 m.

Povilas Žičkus (po mirties), sukilimo dalyvis, Kaunas 1941 06 22-28

Marijona (Marija) Žliobienė-Kuodytė (po mirties), ryšininkė, Ukmergės aps. Deltuvos valsč. Vaitelio būrys 1944-1951 m.

Jonas Žvikevičius (po mirties), sukilimo dalyvis, Ukmergės aps. Želvos valsč. 1941 06 22-28

Stanislava Adomėnienė-Aleknaitė, ryšininkė, Utenos aps. Tauragnų valsč. 1949-1952 m.

Janina Aleknavičienė-Dešukaitė, ryšininkė, Švenčionių aps. Adutiškio valsč. 1944-1949 m.

Juozas Andreikevičius, partizanas, Alytaus aps. Simno valsč. Liepos būrys 1947-1948 m.

Marytė Antanavičienė-Vaičekauskaitė, ryšininkė, Lazdijų aps. Rudaminos valsč. 1947-1950 m.

John Aukstaitis, karys, Ukmergė, Vietinė rinktinė 308 batalionas 1944 02 16 – 1944 05 15

Antanas Bacevičius, partizanas, Raseinių aps. Jurbarko valsč. 1944-1946 m.

Klemensas Bagdonas, ryšininkas, Vilkaviškio aps. ir valsč. 1948-1954 m.

Marijona Beniškevičienė-Ruseckaitė, ryšininkė, Alytaus aps. ir valsč. Dainavos apyg. Dzūkų rinkt. Šarūno būrys 1945-1947 m.

Jonas Bernackas (po mirties), sukilimo dalyvis, Vilkaviškio aps. Keturvalakių valsč. 1941 06 22-28

Antanina Beržanskienė-Grigaravičiūtė, ryšininkė, Alytaus aps. Varėnos valsč. 1946-1950 m.

Antanas Bielskis (po mirties), partizanas, Raseinių aps. ir valsč. 1944-1953 m.

Jurgis Bikneris, ryšininkas, Tauragės aps. Šilalės valsč. 1945-1952 m.

Jadvyga Blažienė-Leonavičiūtė, ryšininkė, Ukmergės aps. Taujėnų valsč. 1944-1949 m.

Povilas Bruzga (po mirties), partizanas, Kauno aps. Garliavos valsč. Viesulo būrys 1945-1946 m.

(B.d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. (8-5) 2314157.

Ir tu likai vienai viena...

Spalio 15 d. LPKTS Jonavos skyriaus choro "Viltis" (vad. V. Michelkevičienė, koncertmeisterė A. Juškevičienė) buvome pakviesti į šio miesto senelių pensionatą. Pasiklausyti tremties dainų atėjo ne visi čia gyvenantys – sveikata neleidžia – tačiau visų veidai švytėjo nuoširdumu ir paprastumu. Tarp jų buvo vienintelė Jonavos rajone likusi gyva partizano mama Bronislava Chaneckienė. Tą dieną ji šventė savo 90 metų jubiliejų. LPKTS skyriaus ir choristų vardu ją pasveikinome, palinkėjome sveikatos ir Dievo palaimos, ilgų šviesių metų.

Prisiminėme kartu sunkias anų metų dienas, kai Bronislava Chaneckienė laisvės vardan paaukojo vienintelį savo sūnų Antaną, ir su vyru praėjo lagerių pragarus. Tačiau išliko, sugrįžo ir iki šiol spinduliuoja gerumu bei meile žmonėms. Jubiliatei skyrėme dainą "Partizanų motinai".

Šis susitikimas praskaidrino Jonavos senelių pensionato gyventojų kasdienybę.

Veronika GABUŽIENĖ

Gėlės partizano motinai

Aplankėme Medininkus

LPKTS Rokiškio skyriuje pasikeitus pirmininkui - jo pareigas ėmėsi eiti buvęs tremtinys stomatologas Jonas Tautvilis Aleksiejus - atgaivinta veikla. Buvo surengtos išvykos – aplankytos partizanų žūties vietos. Viena pastarųjų išvykų surengta į Medininkus. Vykdami Vilniaus link stabtelėdavome pakelėje prie paminklų žuvusiems Lietuvos laisvės kovotojams. Tai - Svėdasuose, Giedraičiuose pastatyti paminklai. Pastarasis skirtas žuvusiems karžygiams, kurie už Lietuvos laisvę kovojo ir žuvo 1920 metais. Visur padėjome gėlių, uždegėme žvakeles.

Medininkų pilies griuvė-

Medininkų pasienio poste restauruotas žuvusių muitininkų vagonėlis

siai vis dar byloja apie tolimos praeities kovas, o pasienio poste tylos minute pagerbėme 1991 m. liepos 31 d. nužudytus Lietuvos muitininkus. Vilniuje aplankėme KGB rūmus, Gedimino pilį,

Antakalnio kapinėse pagerbėme Sausio 13-osios aukas. Kelionės metu daug įdomaus papasakojo kartu vykęs Obelių istorinio muziejaus direktorius Andrius Dručkus.

Feliksas MAŽEIKIS

Skelbimai

Atsiliepkite

Norėčiau, kad atsilieptų kartu kalėjusieji su mano mama Emilija MALINAUSKAITE, gyv. Kuršėnų aps., Papilės valsč., Auksučių k. 1949 05 06 suimta Šiaulių MGB. 1949 08 27 nuteista 10 m. lagerio. Etapu išsiųsta į Steplagą. 1956 05 28 paleista iš Karlago. Į Lietuvą negrįžo, jos likimas nežinomas.

Rašyti Aldonai Snitkutei-Zakarienei, Tryškių g. 30, Raudėnai, Šiaulių r. Skambinti E. Lekštienei tel. (8-41) 581712.

Patikslinimas

"Tremtinio" (Nr. 45 (574)) 7 psl. buvo spausdinama daina, siūloma įtraukti į Dainų šventės repertuarą. Ketvirtame posme paskutinė eilutė turi būti: "Kur baltos paukštės gieda".

Lapkričio 21 d. (penktadienį) maloniai kviečiame į renginius Marijampolėje, skirtus Tauro apyg. partizanų kovoms atminti. 9 val. registracija Marijampolės aps. viršininko administracijos II a. fojė (Vytauto g. 28). 10 val. šv. Mišios Šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje (Vytauto g. 31a.). 11 val. mokslinė konferencija, skirta Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus 10-mečiui paminėti. 13 val. paminklo Tauro apyg. partizanams atidengimas ir šventinimas. 14 val. Tauro apyg. partizanų ir tremties muziejaus atnaujintos ekspozicijos pristatymas (Vytauto g. 29). 15 val. pokalbiai prie bendro stalo Marijampolės P. Kriaučiūno viešojoje bibliotekoje (Vytauto g. 20).

Informacija tel. (8-343) 50754, (8-699) 11958.

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Viktorinas Gedutis 1913-2003

Gimė Skėrių k., Židikų valsč., Mažeikių aps., gausioje ūkininko šeimoje. Išėjęs į Lietuvos kariuomenę išsitarnavo puskarininkio laipsnį. Baigęs karo tarnybą dirbo pasienio policijoje Pagėgių ruože iki pirmosios sovietų okupacijos. Prasidėjus karui dalyvavo 1941 m. birželio sukilime Kaune. Vėliau dirbo kuro kontoroje. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai atvyko į Tirkšlius, Mažeikių r. Areštuotas 1945 m., 1946 m. nuteistas 10 m. lagerio ir 5 m. tremties. Pateko į Vorkutos lagėrius. Dirbo šachtoje. Po lagerių negalėdamas išvykti liko Vorkutoje, vedė politinę kalinę. Į Lietuvą grįžo 1975 m. Užaugino sūnų.

Palaidotas Mažeikių naujosios kapinėse. Užjaučiame žmoną ir sūnų.

LPKS Mažeikių skyrius

Janina Labanauskaitė-Petraitiene 1925-2003

Gimė Užuožerių k., Radviliškio r. Janina ir visa šeima buvo aktyvūs partizanų rėmėjai. 1948 m. suimta, nuteista 5 m. kalėti. Kalėjo Komijoje, Intos lageriuose. 1953 m. išsiųsta į tremtį – Irkutsko sr., Tulūną, kur buvo nuo 1949 m. ištremiti tėveliai, brolis ir sesuo. 1956 m. grįžo į Lietuvą, Užuožerių k. Ištekėjo už politinio kalinio. Užaugino dvi dukras, sulaukė vaikaitių. Abu su vyru dirbo vietiniame tarybiniame ūkyje.

Palaidota Šeduvos kapinėse.

Užjaučiame dukras, jų šeimas ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Birutė Kubertavičiūtė-Kreivėnienė 1957-2003

Gimė Magadano sr., Srednekanor., Seimčeno gyv., politinių kalinių ir tremtinių šeimoje. 1964 m. su motina ir broliu grįžo į Lietuvą. Įsidarbinusi Valstybinėje draudimo agentūroje dirbo Šilutėje ir Klaipėdoje. Nuo 1996 m. – LPKTS narė. 1978 m. sukūrė šeimą, išaugino sūnų ir dukrą. Palaidota Klaipėdoje, Lebartų kapinėse.

Užjaučiame šeimą, tėvą ir brolių.

LPKTS Klaipėdos skyrius

Albinas Rašytinis 1927-2003

Gimė Rudžių k., Šumsko valsč., Marijampolės aps., ūkininko, 1918 m. savanorio, šeimoje. 1946 m. įsitraukė į partizanų gretas. Kovojo Tauro apyg. 1948 m. sužeistas ir areštuotas. 1949 m. nuteistas 25 m. kalėti. Paleistas iš Mordovijos lagerių be teisės grįžti į Lietuvą. Apsigyveno Latvijoje. Sukūrė šeimą, išaugino du sūnus. Prieš metus grįžo į Lietuvą, apsigyveno Šiauliuose.

Palaidotas Šiaulių Ginkūnų kapinėse.

Užjaučiame šeimą.

Prisikėlimo apyg. partizanai

Vanda Abromonytė 1924-2003

Gimė Klaipėdoje. Vėliau gyveno ir mokėsi Radviliškyje. Nuo 1945 m. dirbo mokytoja Mažeikiuose. Aktyviai dalyvavo pagrindinėje antisovietinėje veikloje: ruošė, platino antisovietinę spaudą. Suimta, nuteista 10 m. Kalėjo Magadano PDK 1949-1959 m. Dalyvavo kalinių sukilime. Grįžusi į Lietuvą apsigyveno Radviliškyje, dirbo įmonėje "Beržas" buhalterijoje. Išėjusi į pensiją aktyviai dalyvavo visuomeninėje veikloje.

Palaidota Radviliškio kapinėse.

Užjaučiame brolius su šeimomis, bendražygius ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

